

In gesprek over kou

Kou – je kunt hierbij denken aan: in de kou staan, verkilling, maar ook aan de Koude Oorlog. Natuur en lichaam varen wel bij een portie kou op zijn tijd. We dragen bijna allemaal wel een herinnering met ons mee van koude dagen die tegelijkertijd heel ‘warm’ aanvoelden. Maar ‘kou’ heeft meer betekenissen dan alleen temperatuur-gerelateerde. Kunnen gemoedstoestanden bijvoorbeeld ook koud aanvoelen? Sommige spirituele doeners en denkers worden door de kou geïnspireerd – we gaan ze ontmoeten. Aan het einde van deze gespreksbijeenkomst delen we met elkaar tips om warm te blijven.

Inleiding

Een van de gevleugelde uitspraken van mijn vader gaat over de koude winters uit zijn jeugd. Wanneer het daarover gaat zegt hij steevast: ‘Het was zó koud dat het water bevroor op mijn nachtkastje.’

- Is de winter uw favoriete seizoen? Zo ja: waarom? Zo nee: waarom niet?
- Herinnert u zich een winter waarin het ijsig maar dan ook echt ijsig koud was? Welke herinneringen neemt u daaruit met name met u mee? Is een uitspraak zoals die van mijn vader herkenbaar voor u?
- Wat doet kou met u? Heeft u er een hekel aan, of juist niet?

Lees met elkaar het gedicht ‘Winterlandschap’ (pag. 9).

- Bent u een schaatser (geweest)? Zo ja: wat herinnert u zich met name van de tochten die u maakte?
- Herkent u zich in de manier waarop Jean Pierre Rawie de zorgeloosheid beschrijft die je op zulk soort momenten overvalt?

Beate Rose schrijft: ‘Zo’n zachte winter, dat klopt niet. Het voelt niet schoon en fris, je moet na de winter het gevoel hebben dat je met een schone lei begint’ (pag. 2).

- Bent u het eens met deze stelling? Waarom wel, waarom niet?

Kou als gemoedstoestand

Annemarie Hagoort vergelijkt rouw met een ‘open wak’. Leest u met elkaar wat zij daarover schrijft op pag. 8.

- Herkent u zich in deze vergelijking tussen ‘rouw’ en ‘kou’?
- Zijn er ook nog andere gemoedstoestanden die u met ‘kou’ zou willen associëren?

‘Iemand in de kou laten staan’ is een bekend spreekwoord.

- Kunt u zich een moment herinneren waarop iemand u (letterlijk of figuurlijk) in de kou liet staan? Wilt u daar iets over vertellen?

Koude Oorlog

De periode van de Koude Oorlog, de gewapende vrede tussen de communistische en de kapitalistische wereld, domineerde de tweede helft van de twintigste eeuw.

- Heeft u zelf herinneringen aan deze periode? Zo ja, zou u daarvan iets willen delen met de groep?
- Waarom zou deze periode eigenlijk 'Koude Oorlog' heten denkt u? En zijn we dan nu, zoals cabaretière Claudia de Breij het noemt, in een periode van 'hete vrede'?

Een koude oorlog hoeft niet alleen te bestaan tussen wereldmachten. Zij kan ook woeden tussen mensen – in gezinnen, of bijvoorbeeld op de werkvloer.

- Heeft u ooit zo'n persoonlijke koude oorlog meegemaakt? Zo ja, hoe ontstond ze? En is ze ooit beëindigd?
- Heeft een koude oorlog iets te maken met 'bevroren harten' denkt u?
- Wat kunnen we zelf doen om koude oorlogen te voorkomen?

Lees met elkaar het gedicht van Yehuda Amichai op pag. 5.

- Wat is volgens u de betekenis van dit gedicht?

Op pag. 5 leest u ook een uitspraak van Jos Brink: 'Haat laat meer van je zien dan liefde.'

- Reageert u eens op deze stelling. In hoeverre bent u het met hem eens? In hoeverre niet?

Kou in de Bijbel

In de Bijbel gaat het verschillende keren over de winter, over kou, sneeuw en ijs.

- Lees met elkaar het volgende gedeelte uit Job 38:

En de HEER antwoordde Job vanuit een storm. Hij zei: 'Wie is het die mijn besluit bedekt onder woorden vol onverstand? Sta op, Job, wapen je; ik zal je ondervragen, zeg mij wat je weet.

Waar was jij toen ik de aarde grondvestte? Vertel het me, als je zoveel weet. Wie stelde haar grenzen vast? Jij weet dat toch? Wie strekte het meetlint over haar uit? Waar zijn haar sokkels verankerd, wie heeft haar hoeksteen gelegd, terwijl de morgensterren samen jubelden en Gods zonen het uitschreeuwden van vreugde?

En wie sloot de zee af met een deur, toen ze uit de schoot van de aarde brak? Ik hulde haar in een gewaad van wolken en omwond haar met donkere nevels. Ik legde haar mijn grenzen op en sloot haar af met deur en grendelbalk, en zei: "Tot hiertoe en niet verder, dit is de grens die ik je trotse golven stel." Heb jij ooit de morgen ontboden, de dageraad zijn plaats geweest, om de uiteinden van de aarde te pakken en de goddelozen van haar af te schudden?

(...)

Waar is de weg naar de oorsprong van het licht, en de plaats van het donker – is die jou bekend, zodat je het naar zijn gebied kunt voeren en het pad naar zijn huis kunt vinden? Jij weet dat vast, want jij werd toen geboren, zo veel jaren liggen achter je! Ken je de voorraadkamers van de sneeuw, heb je de voorraadkamers van de hagel gezien, die ik heb aangelegd voor tijden van nood, voor dagen van oorlog en strijd?

Hoe kom je op de plaats van waar het licht verspreid wordt, van waar de oostenwind over de aarde uitwaait? Wie heeft de geulen gekliefd voor de stromen, de weg voor donder en bliksem gebaad, zodat

de regen neervalt op de onbewoonde aarde, op de woestijn waar geen mensen leven, en wildernis en woestenij doordrenkt raken en er overal jong gras opschiet?

Heeft de regen een vader? Wie brengt de dauwdruppels voort? Uit welke schoot wordt het ijs geboren, wie baart de rijp van de hemel, wanneer de wateren stollen, hard als steen, wanneer het oppervlak van de zee bevroren raakt?

- Welk beeld krijgt u als u deze tekst leest van:
 - o God?
 - o De mens?
- Op welke manier worden sneeuw en hagel hier besproken? Welke functie heeft de kou hier?

Kou als inspiratiebron

Voor sommige mensen is de kou (of zij nou letterlijk dan wel figuurlijk is) een bron van inspiratie. Hieronder leest u drie namen van mensen voor wie dat geldt. Achter iedere naam leest u een citaat.

Dag Hammarskjöld: *'Gaf U mij deze onoplosbare eenzaamheid opdat het mij gemakkelijker zou vallen U alles te geven?'* (pag. 12)

Pieter van der Meer de Walcheren: *'De rust van de besneeuwde bergen is een voorwaarde voor een geluidloze, zich immer versnellende vaart naar God.'* (pag. 7)

Augustine Courtauld: *'(...) komen we dicht bij de werkelijkheid, zien we duidelijker de bedoeling achter dit alles, als we onze zielen ontdoen van de bescherming van onze vrienden en alle lichamelijke comfort achter ons laten?'* (pag. 8)

- Probeer u eens in eigen woorden te zeggen wat de kou deze drie mensen heeft geleerd.
- Is er een uitspraak waarin u zichzelf herkent?

Tot slot

Dit nummer van *Open Deur* geeft ons op pag. 14 vijf tips tegen de kou. Leest u ze met elkaar eens door.

- Welke tip vindt u de beste tip?

Iedereen heeft zo zijn of haar eigen manieren om het warm te houden.

- Probeer eens een antwoord te zoeken op de vraag 'hoe houdt u het warm?' ('warm' kun je dan zowel letterlijk als figuurlijk opvatten). Probeer uw antwoord te formuleren in de vorm van een tip die u elkaar meegeeft.

Drink ter afsluiting met elkaar iets om lekker warm van te worden: bijvoorbeeld glühwein, warme chocomel of een kop thee.

Annemarie Roding, predikant binnen de Protestantse Kerk in Nederland en geestelijk verzorger bij Careyn.